

14/3/2024

Οι μεταπολεμικοί θεατρικοί συγγραφείς μας

Απογοητευμένοι και απομονωμένοι οί άνθρωποι του Στρατή Καρρά

Η αύξανουσα σκληρότητα στα έργα «Νυχτοφύλακες», «Παλαιότες», «Συνοδος»

Μία σκηνή από τον «Άγνωστο στρατιώτη» με την Εμμανουήλ και τον Τζιθέρη

Θεατρικές παρουσιάσεις

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΙΩΤΗ, «Ο άγνωστος στρατιώτης». Από το ΚΘΒΕ

Η ιδέα που είχε ο Μανιώτης για να γράψει τo έργο του αυτό δεν ήταν ούτε πρωτότυπη, ούτε μεγάλη. Ουσιαστικά ένας νέος που σκοτώθηκε στον πόλεμο και να ξαναγυρίσει στη γη μετά σαράντα χρόνια, για να διαπιστώσει τα χάλια που έχει ο κόσμος μας, είναι ίσως ένα εύρημα (αν είναι) αλλά όπωσοδήποτε όχι μια εύτυχης ιδέα για να στηθεί κανείς επάνω του ένα θεατρικό έργο κανονικής διάρκειας. Τό χειρότερο, ωστόσο, δεν είναι η ιδέα, αλλά τό πώς την εκμεταλλεύεται ή πώς την αναπτύσσει ο Μανιώτης. Τό έργο του αρχίζει από μία μυστηριώδη κατάσταση, με κάποια κυρία που τή στέλνει μία άγνωστη όργωνση στον άγνωστο στρατιώτη με σκοπό να τον ξεναγήσει ή να τον βοηθήσει στην γή, στον σημερινό λαθρινό του κοινωνίας. Από κει και πέρα αρχίζουν επεισόδια που θυμίζουν διάλογους αγγλοσαξωνικής κομεντί του κινηματογράφου, όπου ή κοπέλα γίνεται όδρατη για τούς άλλους και τόν συμβουλεύει, ή εκείνος παίρνει τήν μορφή άλλων ατόμων και αναλαμβάνει να σώσει καταστάσεις (χωρίς να τό κατορθώνει), για να προχωρήσουμε έντελώς διάσπλητα σε κάποιες σκηνές που άλλτε θυμίζουν τό «παθίολο» και άλλτε επιθεωρησιακά νόμμερα. Και τό έργο κατακυλιεί χωρίς να φτάνει ποθεν, δίνοντας μία σειρά από μέτρια επεισόδια. Τελικά, η αυτό χωρίς να 'ρβει εξελικτικά τό δικαιολογημένο δραματουργικά, ό άγνωστος στρατιώτης βρισκεται ανάμεσα σε κάποιους κυρίους και κάποιες κυρίες, μυατριώδες, μία θέλων να τόν κάνουν άγαμα τό πρώμα γίνεται άάν σταύρωση) η εκεί τελειώνουν όλα. Ο θεατής παρακαλαθει με θυμιατό ένα σωρό κανιουτες, δοσμένες μιλτατα χωρίς καμιά έμπνευση και άπέραστη ακεφθίμενος τό χάλια τής κοινωνίας μας, έπειδή είδε ο) ότι μία κυρία απάτει τόν άντρα τής και τόν βρίζει χυδαίωτα, β) κάποια κούρια και κυρίες παρακολουθούν τόντα στην τηλεόραση, δ) μία κακή γυναίκα έχει πάρει δουλειά στό σπίτι για να βοηθήσει τόν άντρα τής που σκοτώνεται, έν αυσεμία, ή αυτοκόνη κλπ. κλπ. Πολύ πρώτοτυπα πράγματα, φυσικά για τόν «τραπιάτη» - Λόζαρο», αλλά τετριμένα για τόν σημερινό θεατή, ό όποιος τή χειραδειά δλ' αυτά, και, προφανώς, σεβθρίομενα με καλύτερη ή εξυπνότερη τρόπο. Νομίζω πώς ό Μανιώτης, απίτη τή φορά, μάλλον αστόχησε στην πραγματοποίηση τής (μικρής ένως) ιδέας του.

Τι να πει κανείς για τήν παράσταση; Ο νέος ομιηθώτης (δ κ. Φαρμακίδης) που ανέλαβε να μεταφέρει τό μετρίωτα έργο του Μανιώτη στην σκηνή του ΚΘΒΕ δεν έδειξε να έχει τή έμπνεύση ή τή ικανότητα εκείνης που θα έδωσαν τόν «άγνωστο στρατιώτη» και θα τού έδωσαν τό λούστρο (τόζω) μία άξιοπρεπούς παραστάσεως. Τραβήγμενα από τό μαλλιά όλα, χωρίς κάποια ένιαια ακνηθωτική στόχευση, υποτάχθηκαν στην μετρίωτητα του έργου και έδωσαν σάν άποτέλεσμα μία από τήν πιο βαρετές παραστάσεις που έχουμε δει. Οι ήθοιοι, τί να κάνουν κι αυτοί; Σ' ένα έργο που δεν έδειξε να τούς διαέξει και πολλά, προσπάθισαν να κάνουν από μόνι τους ό, τι μπορούσαν, άνα τούς βοηθούσε τό ταλέντο τους, όπου υπήρχε. Εται δεν μπορεί να μην έπικρίνει κανείς τή λαϊκή γυναίκα τής Εμμανουήλ, αλλά δεν μπορεί και να μην έπικρίνει τή έντελώς έξωτερική απόδοση τής άπιστης αυτών που έδωσε ή Παζαρόντζου. Δεν μπορεί, βέβαια, να μην άναγνωρίσει ότι ό Σερβανόπουλος φρόνησε να μείνει στό όριο του εύπρεπούς, αλλά δεν μπορεί και να μην πει πόσο μέτρια

Υπάρχει μία στιγμή, με τήν εύρεία έννοια, στό έλληνικό θέατρο, όπου σημειώνεται μία χαρακτηριστική στροφή: κάπου μετά τό 1960 και τό πιο πολύ μετά τήν άποστασία και τή δικτατορία δημιουργείται ένα άνανεωτικό ρεύμα στό θεατρικό έργο, ένα ρεύμα που τό εκκίνημα του βρίσκεται λίγο πιο παλιά στην δουλειά του Καμπανέλλη και τού Περγιάλη και στις παραστάσεις τής «Δωδέκατης Αύλαίας». Ωστόσο δεν θα ήταν λαθεμένο αν χωρίζαμε τό έλληνικό μεταπολεμικό θέατρο σε δύο περιόδους.

Στήν πρώτη θα τοποθετούσαμε τούς συγγραφείς του μεσοπολέμου που έξακολουθήσαν να γράφουν τολάχιστον στην πρώτη μετά τήν άπελευθέρωση (1944) δεκαετία -καί μέσα σε αυτούς βρίσκονται και οι κωμωδιογράφοι τής προηγούμενης γενιάς- ενώ στη δεύτερη ανήκουν οι πιο νεοτερικοί συγγραφείς, με τόν Καμπανέλλη και τόν Περγιάλη προτομικούς, αλλά με τό κύριο σώμα τούς νεότερους (Αναγνωστάκη, Μάτσει, Σκούρτη, Ζιώγα, Καρρά κ.ά.).

Η δεύτερη αυτή ομάδα εκφράζει πιο έντονα τόν μεταπολεμικό Έλληνα (ή τόν μεταπολεμικό άνθρωπο), τόν Έλληνα που έχει ησράσει τήν κατοχή, τόν έμφύλιο, τή δύσκολη δεκαετία του 1950, τόν Έλληνα, τέλος, που καταλαβαίνει τόν ένγκλωβισμό και τήν άπειλή που έπέρχεται ή τήν δικτατορία που ήλθε. Μία άναλυτικότερη και προσεκτικότερη μελέτη θα έδειχνε πώς στους συγγραφείς, τούς θεατρικούς, τής γενιάς αυτής, αυτής θλαδής που ξεπετάχτηκε λίγο πριν ή μέσα στό χρόνο τής χούντας, υπάρχουν πολλά κοινά σημεία, θεματογραφικά, αλλά και τρόποι γραφής.

θείο τής, προτιμάει να ζήσει άπομονωμένο, ουσιαστικά ζει μία περίπτωση άνάλογη με τών δύο ήλικιωμένων και κάπου μάς κάνει να υποφιαστούμε πώς ό κόσμος του Καρρά είναι τών μοναχών ανθρώπων, τών άπογοητευμένων, τών άπομονωμένων.

Στό έργο του αυτό ό Καρράς πετυχαίνει μία πρώτη προσέγγιση τής θεματογραφίας που ουσιαστικά θα κλιερηγήσει και στό δύο επόμενα σημαντικά έργα του, αλλά και άποκαλύπτει κάποιες αδυναμίες στην σύνθεση, στην συγκρότηση του έργου. Η κριτική είπε πώς από κάποιο σημείο και πέρα τό πρόσωπα του έργου έφευγαν από τό έλεγχό του. Ίσως είναι υπερβολή, αλλά άπωσδήποτε ή λύση στους «Νυχτοφύλακες» θα πρέπει να θεωρείται άθασάνιστη. Από τήν άλλη μεριά, όμως, δεν μπορεί να μην εκτιμήσει κανείς τήν άνεση στον διάλογο, μία γλώσσα καθημερινή, ρέουσα, ποιητική.

ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ

Τά επόμενα έργα του Καρρά έρχονται τό ένα πίσω από τό άλλο και συμπληρώνουν τήν εικόνα του δραματουργικού προθλημματισμού του Καρρά. Στά 1968 γράφει τούς «Παλαιότες», που παρουσιάζεται τό 1970 από τόν Μινωτή και τήν Παζιούνη (πριν μερικά χρόνια παίχτηκε και από τό ΚΘΒΕ) και καθιερώνει τόν συγγραφέα σάν σημαντική μονάδα. Στους «Παλαιότες» έχουμε παλλά κοινά χαρακτηριστικά με τό προηγούμενο έργο. Ο κλειστός χώρος, οι άποτυχημένοι, ήλικιωμένοι, άντρες που θέλουν να θρουν έννο άποκομίου, ή κυριαρχία του άνδρικού φύλου, τό δράμα που κρύβεται κάτω από κωμικές καταστάσεις, από διάλογο.πou θά τόν έλεγε κανείς διασκεδαστικό. Με τή διαφορά ότι στό δεύτερο αυτό έργο του ό Καρράς κάνει ένα βήμα πρός τήν σκλη-

πώς τόν δείρανε άγρια σε έναν «οικέ» άγωνα, οι συνάδελφοι του που έρχονται θυμίζου γκάγκστερς, τό άνόματά τους θυμίζουν υπόκοσμο (Καζανόβας, Αμφωρέας, Μούργος) και πάνω από όλα υπάρχει ή άδρατη άπειλή, ό κύριος Μπόμπυ, που δεν τόν θέλουμε, αλλά μάς δηλώνεται σαφώς ότι είναι ό «ύπερτατος τύραννος», ό έξου-

Από τήν παράσταση τών «Παλαιστές» του Καρρά στό ΚΘΒΕ, με τόν Νίκο Βρεττό, τήν Πόπη Άλλα και τήν Ρίκα Γαλιάνη.

λύτητων θασανιστών, που μοιάζουν, σε μία γενικότερη θεώρηση, άλλα θρηγμένα. Δεν μπορεί να μην θυμηθεί κανείς ότι τό έργο αυτό έχει γραφτεί στό κρύβεται τής χούντας, να μην σκεφτεί ότι δίνει καλυμμένα κάποιες επώδυνες καταστάσεις ή έμπειρίες εκείνων τών χρόνων.

τής ανθρώπινης ύπαρξης, μεθόδος τρόμος, χάος, ή μάτση έλλπδα πώς κάποιος θα μάς σώσει. Εται έχουμε έργα έφιαλτικά, άπαισιόδοξα. Μά ή άπαισιόδοξη στην σκηνή, ουσιαστικά ένεργει αισιόδοξα στην πλατεία. Τά άδέξοδο προκαλεί δύο θασαικές αντίδράσεις: τήν άδράνεια, δηλαδή τήν παρα-

ταγματάρχων είναι γραμμένο και παρουσιασμένο, περίπου τήν ίδια εποχή (συγγραφή 1969 - παρουσίαση στό ΚΘΒΕ 1971, παρουσίαση στό Εθνικό Θέατρο 1973) και είναι άπόλυτα συνδεδεμένο με τό προηγούμενα έργα «Ο συνοδός». Έργο και πάλι άλιγοπρόσωπο, «άνδρικό», με τρία άτομα γερασμένα κι έναν νεότερο έπισκέπτη, τόν ύπαφη-

και θα ύποβληθε σε «θασανισμό». Στο τέλος θα μείνει να μην μιλάει αλλά να κεληράσει, μερπεμένος σε κάποιο αίνιγμα μιας σύγχρονης σφίλας.

«Ο συνοδός» είναι τό πιο σκληρό από τό έργα του Καρρά, τό έργο όπου ή σκληρότητα είναι πιο τό εκκάθαρο σημείο στήριξης και όλα τό άλλα, τα παιχνίδια κυρίως, είναι συμπληρωματικά στοιχεία που υπογραμμίζουν άκόμο περισσότερο τήν άπανθρωπία με διάφορα έπίπεδα. Ας μην ξεχνάμε ότι τό χρόνο εκείνη ή χούντα βρίσκεται σε προχωρημένο σημείο και τό άντα μάρτυρες και άποκαλύψεις τρομακτικές.

ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ

Πριν κλείσουμε τό σύντομο αυτό μελέτημα θεωρούμε χρήσιμο να επισημάνουμε μερικά χαρακτηριστικά κοινά στοιχεία, που έντοπίζουμε στα έργα του αυτά.

1. Τό θέατρο -ό κόσμος- του Καρρά είναι τών άνθρώπων. Τά άντρικά πρόσωπα άχι μόνο είναι άριθμητικά περισσότερα, αλλά ουσιαστικά κυριαρχούν στό δράμα.
2. Όλοι οι έπισκέπτες που έρχονται (ή καπέλα στους «νυχτοφύλακες», οι παλαιστές, ό συνοδός) κρατούν μία θάλισα που κάνει δημιουργεί έρωτηματικά για τό περιεχόμενο τής ή δίνει ένα «σημα» για τή σημασία τής.
3. Όλα τό έργα διαδραματίζονται σε κλειστάς χώρους, ταπεινούς ή καταστρωμένους.
4. Οι γυναίκες είναι θύματα ή αδύνατα στοιχεία που και οι προπάθειές τους αντίδρασης άποτυχαιώνου ή έπιτυχαιώνου με τήν αναισθη τών άνδρών.
5. Ο κόσμος του Καρρά κυριαρχείται από τούς άνθρώπους τής μεγάλης ήλικίας, κυρίως τού άνδρος. Οι νέοι, ό, τι και να κάνουν, υποκύπτουν ή θασανίζονται από τούς μεσήλικες και τούς μεγαλύτερους.
6. Τό μοναχικά άτομα του Καρρά άναζητουν τήν παρηγορία σε ένα παιχνίδι, είτε αυτό έξελίσσεται σε βάρος του άλλου (όπως τό μπιλ στους «παλαιστές»), είτε είναι μία ούταπνοανία (ό ένας

ρέτη τής νηριαίδς κυρίας, που μένει σωτηρή. Για μία άκόμη φορά ό κόσμος είναι ιδεατός, αυτή τή φορά πιο άποπικτικός. Οι δύο από τούς άνδρες θυμίζου στην άναγνωστική τους διάθεση τούς νυχτοφύλακες και τούς παλαιστές, ιδιαίτερα όταν έμφανίζεται ό τυφλός, αλλά ίσχυράς λάγω Ιεραρχίας Λάλας. Μά πάλι από άλλου

14/3/84

να σημεία, θεματογραφικά, αλλά και πρόπο γραφής.

Και μέχρι ένα σημείο όλα εξηγούνται με τα συγκινησιακά γεγονότα της Ελλάδας από το 1940 και μετά. Θα ήταν όμως κοντόφθαλμο να δεν διαπιστώναμε και μία έντονη επίδραση του ξένου θεάτρου, του Μπέκετ, κυρίως και του Πίντερ, με και των άλλων συγγραφέων, που άγγιζαν ή διερωτούσαν το υπαρξιακό πρόβλημα από τη μία μεριά και που, από την άλλη, εισάγουν μία χαρακτηριστική αισιοπάθεια ή απληρότητα στο θέατρο. Ο Στρατής Καρράς, ήσποιος ο ίδιος, είναι από τους συγγραφείς που φέρνουν στο έργο τους και τις δύο επιδράσεις: και της εποχής που ζει και δημιουργεί και του μεταπολεμικού ξένου θεάτρου.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ο Στρατής Καρράς έχει πει μερικά πράγματα το 1935 για το έργο του, κυρίως για τους «Παλαιστές» ή με την ευκαιρία του έργου αυτού. Γράφει λοιπόν χαρακτηριστικά:

Ο καλλιτέχνης άκοιλουθιά και άκοιλουθία. Η τέχνη του θεάτρου όμως κάθε τέχνη, είναι μία μακριά παρεία. Η προσφορά του καθενός αξιολογείται με το πόσο και τι θα προσφέρει κατά την πορεία αυτή. Αναπόφευκτα το πρωτοποριακό ελληνικό έργο έχει τη μορφή και το περιεχόμενο του σύγχρονου παγκόσμιου θεάτρου. Βία, παγιέωση, εξευτελισμός

της νέας τάξης γραμμές ο Στρατής Καρράς, και όχι μόνο για το δικό του έργο. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι με το παρακάτω κείμενο οι άποκαλίψεις συμπληρώνονται και βρίσκονται πολλά σημεία στήριξης:

Βασικά ή κατεύθυνση της τεχνικής—επίκος από την προσωπική έρευνα και συμβαθλή του καθενός χωριστά—συμπεριφέρεται με την παγκόσμια τεχνική του θεάτρου. Και ή κατεύθυνση αυτή είναι ή δεικτική πορεία της τέχνης του θεάτρου, που δεν εξηθίζεται μόνο από την έρευνα για καινούργιους τρόπους έκφρασης, αλλά μέσα από την αναπόφευκτη και συμπυκνωμένη ανάγκη για ανανέωση.

«Ο συνοδός», ο Σάββας, που έρχεται από τον έξω κόσμο για να πάσει δουλειά με το σπίτι θα αντιμετώπισει στην αρχή φιλική (καταλαβαίνει εύκολα κανείς το στοιχείο της υποκρισίας), στη συνέχεια μισοαπό, πό απειλητική, και από τέλος θα δεθεί σε μία καρέκλα

Ο ΣΥΝΟΛΟΣ

Μέσα στην έπταετία των συν-

Στο τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου

15 σολλιστ σε 9 συναυλίες

της Κρατικής Ορχήστρας

Μαέστροι και προγράμματα με αξιολογες συνθέσεις

Αναγγέλθηκε το πρόγραμμα της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης για το τελευταίο τρίμηνο της περιόδου, δηλαδή για τον Απρίλιο, Μαΐο και Ιούνιο. Κύριο χαρακτηριστικό των προγραμμάτων αυτών είναι οι πολλοί σολλιστ. Συγκεκριμένα, σε 9 συναυλίες θα μεταδόνουν συνολικά 15 σολλιστ και ένα συγκρότημα πνευστών. Πέρα από αυτά, θέβια, έχουμε πάντα αρκετά ελληνικά έργα και μερικά σε πρώτη εκτέλεση, ελληνικά και ξένα. Συγκεκριμένα τα προγράμματα αυτά, κατά μήνα είναι τα εξής:

Απρίλιος

Η πρώτη συναυλία του μηνός θα δοθεί στις 2 Απριλίου με μάετρο τον Δημήτρη Αγραφιωτή και σολλιστ τον πιανίστα Μάριο Παπαδόπουλο που θα έρμηνεύσει το κοντσέρτο του Γκέρσουιν. Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει επίσης μία σοούτα του Παλλάντιου και το έργο του Κοντάντ «Χάρυ Γιάνος», σε πρώτη εκτέλεση.

Η δεύτερη συναυλία θα δοθεί την Δευτέρα 9 Απριλίου. Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει την 5η συμφωνία του Σουμπέρτ, το κοντσέρτο για βιολιά και όρχηστρα του Πλαγκνίνι με σολλιστ τον Λεωνίδα Κωβάκο και την εισαγωγή στην «Νυχτερίδα» του Στράους. Την όρχηστρα θα διευθύνει ο Στέλιος Καρφωτής.

Στην τρίτη συναυλία του Απριλίου, στις 16 του μηνός, μάετρος θα είναι ο Γιόσηφ Κόντα και σολλιστ ο πιανίστας Παύλος Βεντούρας που θα έρμηνεύσει το τρίτο κοντσέρτο του Καρνόλεφσκι. Το πρόγραμμα της συ-

ναυλίας περιλαμβάνει επίσης μία σοούτα του Γκαμπριέλι (από τις «ερες συμφωνίες») σε πρώτη εκτέλεση, και την τετάρτη συμφωνία του Μπράνκ.

Στην τελευταία συναυλία του μηνός, μετά το Πάσχα, στις 30 Απριλίου υπάρχουν τρέ σολλιστ. Συγκεκριμένα ο βιοιολιστάς Δημήτρης Βράσος, ο βιοιολιστάς Χρήστος Σφέτσος και ή πιανίστα Νέλλη Σμεϊτάκολο θα έρμηνεύσουν το κοντσέρτο για βιολιά, βιοιολιστά και πιάνο του Μπετόβεν. Στην ίδια συναυλία θα εκτελεσθούν από την όρχηστρα ή εισαγωγή «Σερίμας» του Ροσσίνι, το συμφωνικό κούερτο του Νίκου Ασπρινιδής «Κλεφτοριά» από τη χωρδική συμφωνία του 1821 και το «μεγάλο ρωσικό Πάσχα» του Ριμπού Κόρασκωφ, σε πρώτη εκτέλεση. Μάετρος θα είναι ο Νίκος Ασπρινιδής.

Μάιος

Τέσσερις συναυλίες περιλαμβάνει και το πρόγραμμα του Μαΐου. Η πρώτη θα δοθεί στις 7 Μαΐου υπό την διεύθυνση του Αληη Μπαλάτ, με συμμετοχή του συγκροτήματος πνευστών «Ν. Μάντιντζος». Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει την ποιημική σοούτα για όρχηστρα έγχορδων του Βάρβουλη, το κοντσέρτο του Μόρτιν για εφτά πνευστά και όρχηστρα εγχόρδων (σε πρώτη εκτέλεση), την σοούτα για πνευστά του Κούρτ Βάιτ από την «Οπερα της πεντάρας (έπισης σε πρώτη εκτέλεση) και το συμφωνικό ποίημα «Φιλανδία» του Σιμπέλιους.

Η δεύτερη συναυλία θα δοθεί

Νίκος Ασπρινιδής: θα διευθύνει την Κ.Ο.Θ. και θα παρουσιάσει έργο του.

άποσπάσματα από τον «Τανχούζερ», από το «Λυκόφως των θρώ» και από τον «Τριστάνο και Ιζόλδη». Την όρχηστρα θα διευθύνει ο Κάρολος Τρικολίδης.

Στην τρίτη συναυλία, της 21ης Μαΐου, την όρχηστρα θα διευθύνει ο Νίκος Αθηνάιος, ενώ σολλιστ θα είναι ο Γιάννης Σουγανέλης (τούμπια). Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την εισαγωγή στον «Φουλιέμο Τέλλο» του Ροσσίνι, την Εβδομή συμφωνία του

Μπετόβεν και, σε πρώτη εκτέλεση, το έργο του Κώστα Νικήτα «Περιοργές» για τούμπια και όρχηστρα.

Στην συναυλία της 28ης Μαΐου διευθύνει της όρχηστρας θα είναι πάλι ο Κάρολος Τρικολίδης και σολλιστ τρεις: ο κβιρτιστάς Στέργιος Ζυγούρας δ ήρμηνεύσει ένα κοντσέρτο του βιολιά Λόμπς (σε πρώτη εκτέλεση), ο βιοιολιστάς Γιάννης Γεωργιάδης θα παίξει το κοντσέρτο του Σιμπέλιους και ή πιανίστα Μαρία Ασπρινιδής την ραβούδα για πιάνο και όρχηστρα ή ένα θέμα του Παγκανίνι, του Ραχμάνινοφ.

Ιούνιος

Τον μήνα αυτό θα δοθεί μόνο μία συναυλία, στις 4 του μηνός. Μάετρος θα είναι ο Αληης Μπαλάτ.

Στην συναυλία αυτή, που θα είναι ή τελευταία της χειμερινής περιόδου, θα έμφανισθούν τέσσερις νέοι σολλιστ. Συγκεκριμένα, ο κβιρτιστάς Χρήστος Γραονιδής θα παίξει ένα κοντσέρτο του Φράμπαρ-Κρόμπερ (σε πρώτη εκτέλεση), ή πιανίστα Δημήτρα Ρουφογάλη θα παίξει το τρίτο κοντσέρτο του Μπετόβεν, ή soprάνο Σόνια Θεοδοριδού θα τραγουδήσει άποσπάσματα από έργο του Μότσαρτ (σε πρώτη εκτέλεση) και ή βιοιολιστάς Νίκος Ορμανιδής θα παίξει το πέμπτο κοντσέρτο του Μότσαρτ.

Όπως πάντα, ή Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και στο τρίμηνο αυτό θα δώσει συναυλίες για μαθητές και έρατες, συμπληρώνοντας άριστα την δραστηριότητά της. Όπως έχουμε εναναγράψει, ή ΚΟΘ, με τη νέα της διεύθυνση έχει κάνει μία στροφή στις δραστηριότητες της, δημιουργώντας ένα άλλο πρόσωπο, με πολλή φιλοδοξία, αλλά και ουσιαστική δουλειά.

τα σε θάρος του άλλου (όπως το μπλι ζάουτ «παλαιστές»), είτε είναι μιά αυτοτρανιάν (ένας νυχτοφύλακας προσπαθεί να πιάσει την άνια μετρώνας σπιρτα μεγάλο άριθμοφ κουτιών), είτε είναι καθαρή τυραννία όπως το κελδήθριο ή το αινιγμα στον «Συνοδός».

7. Οι τίτλοι των έργων του Καρρά φέρονται στα επαγγέλματα των προσώπων που δημιουργεί.

Μετά από τα τρία αυτά έργα ο Στρατής Καρράς έγραψε και άλλο. Οσάσο, θελγμός να μείνουμε σε αυτή την τριάδα (ένας δέ λέγαμε τριλογία) γιατί σηματοδοτεί μιά συγκεκριμένη περίοδο του μεταπολεμικού θεάτρου μας και μιά τάση του. Μιά πρόσθετη μελέτη του έργου του Καρρά θα άποκαλύψει ίσως περισσότερα και, άποσάφηση, μιά ενδιαφέροντα στοιχεία.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ Μ. ΓΟΥΣΤ

Γιούγγκ και Φρόντ σε άστυνομικό βιβλίο

ΑΠΟ ΕΝΑ ΓΕΓΟΝΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

Σε μιά σελίδα του ημερολογίου του Κάρλ Γκούσταφ Γιούγγκ, περιγράφεται με λίγα λόγια ένα άνηθοχητικό και σκεπτικό έπεισάδιο: Ο δίσημος Ελβετός ψυχολόγος άναφέρει στην έπισημη μιά μυστηριώδους κυρίας (ή άπία έπέμνε να κρατήσει το ίνκνυτόνι) που είχε πάει σ' αυτόν όχι για να ύποσθαθεί σε άνάλυση, άλλά για να του εκμυστηρευτεί κάτι. Από αυτήν την τόσο φτωχική σημείωση ο Μόρις Γουέστ παίρνει την έμπνευση για το τελευταίο του βιβλίο, «Ένας γυάλινος κάσμος». Στο μυθιστόρημα αυτό κατασκευάζει ένα είδος ημερολόγιου που γράφεται ταυτόχρονα από δύο άναλυτή και την άσθενή, περιγράφοντας τις θυελλώδεις φάσεις άυτής της πρωτότυπης ονάντησης.

Από τα πρώτα κύβλος κεφάλια φαίνεται ότι πρόκειται για ένα έγκλημα που έμεινε άτιμώρητο, και που προκάλεσε την γυναικιά -θύτη, μιά άδυσταχη σειρά από έπιπτώσεις και νεκρώσεις και την όσηγι, σιγά-σιγά, στην τρέλα και στην αυτοκτονία. Η άνόμηση ψυχολογική έπισκεψη, που θρίσκει τον Γιούγγκ να άσכולείται με μιά άσθενή που θέλει με άπονοήθηντε τρόπο να θγάλει από πάνω της το θάρος του φόνου και πιά, παρ' όλα αυτά, προσπαθεί να ανατρέξει τις στιγμές που την όληνησαν στο έγκλημα, κάνουν την ύπόθεση να μοιάζει με άστυνομικό, με άνοκητή των ψυχολογικών. Δέν είναι τυχαίο ότι, σε μερικά σημεία, γίνεται χρήση του άνόματος του Σέρλοκ Χόλμς, του πύ ιδανικού ντέντεκτιβ. Και ή δομή του μυθιστορηματος είναι ή έπισημη περιέργου άστυνομικού, άουτιδ, άν και είναι από την αρχή γνωστές ο δολοφόνος, ο άναγνώστης μόνον στο τέλος θα μάθει ποιος ήταν το έγκλημα.

Η ύπόθεση εκτυλισσεται στην Μπέλ Επάκ, μιά έποχη που θρίσκει στα πρόβρα του παγκόσμιου πολέμου.

Τα νέα βιβλία

ΝΤ. Μ. ΤΟΜΑΣ, «Το Λευκό Ξενοδοχείο»

Πριν λίγες μέρες είχαμε παρουσιάσει το βιβλίο του Τόμας «Αυλητρίδα». Ταυτόχρονα κυκλοφορεί και το άλλο μυθιστόρημα του Βρετανού αυτού συγγραφέα, το «Λευκό Ξενοδοχείο», που είναι γραμμένο άλλοτε με τη μορφή ψυχαναλυτικού ιστορικού και άλλοτε με τη μορφή της άγαλάνης σεξουαλικής φαντασίας, άλλοτε σάν ποίηση ή άλληγογραφία και άλλοτε σάν ιστορικό ντοκουμέντο. Το μυθιστόρημα αυτό, που μεταφράθηκε από τον Σωτήρη Μπρίνο, καταγράφει τη ζωή μιάς γυναικάς με δυό άζονες: την ψυχανάλυση και βία γεγονότα των άρχών του σίονα μας. Η Άιζα Ερντμαν, μισροώδη τραγουδίστρια της όπερας, είναι άσθενής του Φρόντ στη Βιέννη, λίγο μετά τον μεγάλο πόλεμο του 1914-18. Με την θάβεια του Φρόντ καταφέρνει να ξεπεράσει το πρόβλημα της ύστερίας της και να συνεχίσει τη μουσική της καριέρα. Η Άιζα έρκει, μεσόκοη πιά, την ευτυχία σ' ένα καθυστερημένο γάμο και έπιστρέφει στην πατρίδα της. Τότε όμως ξεκινά ένας δεύτερος πόλεμος, ο πανόδομος που έξαπέλυσε ο Χίτλερ. «Το Λευκό Ξενοδοχείο» είναι το τρίτο μυθιστόρημα του Τόμας. Κάποιος κριτικός έγραψε: «Όταν τελειώσει την άνάγωση του, θάμια στον κήφο και δέν μπορούσα να μιλήσω. Το βιβλίο με είχε παρολίσσει». Σημειώνεται ότι το έμμετρο μέρη του βιβλίου έχουν μεταφραστεί από τη Ρέα Γαλανόη (Εκδόσεις «Γράμματα»).

ΧΟΑΝΙΚ ΤΙ, «Νέι Κίνγκ - Σό Ούεν»

Το βιβλίο φέρει τον έπεξηγηματικό ύπότιλο «Το κλασικό κείμενα του Κίτρινου Αυτοκράτορα», άλλά και πάλι ο άλληγορφήτος άναγνώστης δέν μπορεί να καταλάβει ότι πρόκειται για ένα Ιατρικό βιβλίο. Συγκεκριμένα το βιβλίο αυτό έχει γραφτεί από τον Κινέζο αυτοκράτορα Χόανγκ ΤΙ πριν από δεκάδες αιώνας και είναι ένα Ιατρικό έγχειρίδιο, που κυρίως διδάει τις άρχες του παραδοσιακού θελονόγιου. Το βιβλίο μεταφράσασ και σχολιάζει ο κ. Φ. Π. Ράσσης, που έχει γράψει και μιά πολύ μεγάλη και πολύ καταπονητική εισαγωγή. Το βιβλίο που μεταφράσασ, άρχοιο και σημαντικό άποτελεί ένα είδος βιβλίου του ΤΑΟ και του παραδοσιακού θελονόγιου. Σύναμα πραγματεύεται τις δυνατότητες του άνθρώπου μέσα στο αυτόρμηζόμενο σάμμα, εκθέτοντας διαδοχικά τις άρχες ταισιεικής διδασκαλίας 2.500 χρόνια πριν από τον Λάο Τσέ. Συμπληρώνονται με φωτογραφίες, σχέδια, πίνακες και διαγράμματα, άποτελεί μιά άποκλαμμένη έργασία (μάλλον τον πρώτο τούμο του μεγάλου βιβλίου) και διαβάσεται με ενδιαφέρον όχι μόνον από τους ειδικούς άλλά και από κάθε άνθρωπο που ενδιαφέρεται για τη γνώση (Εκδόσεις «Καστανιώτη»).

ΣΑΡΑΝΤΙΑΝ, «Η έπιστημη της αυτοπραγμάτωσης»

Ο συγγραφέας του βιβλίου αυτού, που όλοάφορ το όνομά του είναι Χορσντιν Τορκού Σαράντιαν, είναι μικρασίτης και πό νέος έχει έπισκεφτεί μοναστήρια, άρχαίους ναούς και μυστηριακές σχολές, έχει ζήσει με δερβίση και χριστιανούς μυστικιστές και, έπι πάνω, έχει κάνει τα πιά περίεργα έπαγγέλματα, όπως βιοιστής, δάσκαλος, μηχανολόγος, μετεωρολόγος και φυσικά συγγραφέας. Έχει γράψει πολλά βιβλία και άρθρα σε περιοδικά. Στον πρόλόγο του στο βιβλίο αυτό για την ύπογλωσσα γράφει, άνάμεσα σε άλλα: «Η βωσική νάτα αυτού του βιβλίου είναι ή έλευθερία, ή άποάκλυση και ή άποδέσμευση του άγνωστου μυστηρίου σταν άνθρωπο, ή έλευθερία της άσπραής».

Η ελληνική ποίηση

ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Οι οσιές

Τώρα που γίνουμε πλούσιοι ή θρίκαμε τον τρόπο μας πού λένε - πέρασαν τόσα και τόσα για νάβρη τον τρόπο του ο καθένας -, τώρα στο πόδι μας θό βρείτε πάντα κάποιον άλλον. Θέβια, τον πληρώνουμε άδρα, τον συντροφεύμε, τον προσέχομε - κι αυτές οι έγχειριστές κοστίζουνε πολλά, θέβουνε χρονοπιάς να φορμάριε ένα τυχόν ξένο πρόσωπο σάν το δικό σου. Μά ή παρά δασκαλούς, να διδάξει την κάθε σου κίνηση, κάθε λυγμό. Μά ή κατάλληλο άνθρωπο πάντα θρίσκονται - δέν έχουν τίποτε να χάσουν. Αυτός θα δείτε τώρα στο κέντρο, στις συνασατροφές, να ύπογράφουν γραμματία, να ύποσφραγίσουν, να χαίρονται, να μάς έξαπατούν τελοςπόντων. Εμείς οι ίδιοι - πρόσθεσ όσά το έμεις οι ίδιοι! - λέμε να μαζευόμαστε καμιά φορά. Ορισμοσ που στα δέκα χρόνια να λέμε τα δικά μας. Οριστικά έμεις οι ίδιοι ήπασσε άρκο να μή γίνει βωβωλία - άρκο θερύ. (Τι θές, τί τί ρωτάς... Υπάρχει πιά έμπιστούν...)»